

"Który kapelusz mam na głowie?": Refleksje o konflikcie interesów

Marek J. Drużdżel

University of Pittsburgh

**School of Information Sciences
and Intelligent Systems Program**

marek@sis.pitt.edu

<http://www.pitt.edu/~druzdzel>

Politechnika Białostocka

Wydział Informatyki

m.druzdzel@pb.edu.pl

<http://www.wi.pb.edu.pl/~druzdzel/>

Spotkanie jest współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Projektu Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki "Podniesienie potencjału uczelni wyższych jako czynnik rozwoju gospodarki opartej na wiedzy"

Polityka polska

Cafe „Rz”: Fryzjerstwo nową dyscypliną sportową

Igor Janke 04-02-2012., ostatnia aktualizacja 04-02-2012 07:52

Komentuj 0

AAA

Zapraszamy na rozmowę publicystów w „Cafe Rzeczpospolita”.

<http://www.tv.rp.pl/artykul/880519.html>

Przykład z lokalnej prasy

„Natomiast Werpachowski jest prezesem miejscowej Spółdzielni Kółek Rolniczych, która zarabia także na wykonywaniu prac na rzecz gminy Choroszcz, m.in. odśnieżając zimą drogi i ulice. Jednak najwięcej wątpliwości radnych budziło w czwartek to, czy bycie prezesem SKR-u oraz sprawowanie funkcji radnego i przewodniczącego komisji finansów i budżetu w radzie można uznać za konflikt interesów.”

<http://www.wspolczesna.pl/apps/pbcs.dll/article?AID=/20120520/REG06/120519480>

Rafał Łada (stoi) wnioskował o wygaszenie mandatu Aleksandra Werpachowskiego (siedzi naprzeciw): – Pana zachowanie jest co najmniej moralnie naganne – grzmiał!

Politechnika Białostocka

- **Co jest ważniejsze: „koleś” czy dobro Wydziału/Uczelni?**
- **Wszyscy jedziemy na jednym wózku, a więc przede wszystkim dobro Wydziału/Uczelni.**
- **Czasami nawet jest gorzej: Jeśli ktoś zyskuje, to ktoś inny traci.**

Problem

Pojecie konfliktu interesów jest w Polsce jeszcze młode. Brak jest, na przykład, artykułu na temat konfliktu interesów w polskojęzycznej Wikipedii, podczas gdy są artykuły na ten temat (oprócz wszystkich języków "starej unii") w językach bułgarskim, czeskim, litewskim, serbskim, chorwackim i ukraińskim. Nierzadko spotyka się niezrozumienie tego pojęcia, szczególnie w polityce i administracji, ale również w nauce. W USA konflikt interesów traktowany jest bardzo poważnie. Spotkanie chciałbym poświęcić dyskusji na temat konfliktu interesów: Czym on jest, czym on grozi, dlaczego i w jaki sposób możemy i powinniśmy go w praktyce unikać?

<http://thecuckingstool.blogspot.com/2010/10/500-hats-of-tom-horner.html>

Kapelusze to jest powiedzenie w języku angielskim („Which hat are you wearing?”). Niezbyt dalekie od tego, co mówi Zimbardo:

http://www.ted.com/talks/lang/en/philip_zimbardo_on_the_psychology_of_evil.html

Refleksje o konflikcie interesów

Nauka polska

"Osoby podejmujące się recenzowania projektów oraz współdecydujące o przyznaniu grantu powinny pozostawać w neutralnych stosunkach osobistych i zawodowych z wnioskodawcami."

<http://www.nauka.gov.pl/nauka/zespol-ds-dobrych-praktyk-akademickich/badania-naukowe-i-procedury-grantowe/>

Nauka polska

"Wprowadzenie, jako zasady, wymogu obowiązkowego wyłączenia się osób kontrolujących z kontroli oraz procesów decyzyjnych, gdy zachodzi uzasadnione domniemanie konfliktu interesów."

http://www.bip.nauka.gov.pl/gAllery/69/70/6970/20091019_Zalozenia_do_nowelizacji_ustawy.pdf

Trzy drogi do zarządzania konfliktem interesów

- **Ujawnianie**
- **Unikanie**
- **Łagodzenie**

Konflikt interesów: Ujawnianie

©.Original Artist
Reproduction rights obtainable from
www.CartoonStock.com

search ID: hsc1792

"Under disclosure rules, I'm required to tell you I own stock in the company whose drug I'm prescribing."

Konflikt interesów: Unikanie

© Original Artist

Reproduction rights obtainable from
www.CartoonStock.com

search ID: tob96

*“So, I’m the only one who sees a
conflict of interest here?”*

Konflikt interesów: Łagodzenie

- Czasami konfliktu interesów nie można uniknąć – wtedy trzeba go jak najbardziej załagodzić
- Np. recenzenci którzy są ekspertami mogą najbardziej skorzystać z informacji w artykule, ale też mogą udzielić najbardziej wartościowej opinii

Przykład: Recenzje wniosków o granty w National Science Foundation

- **Deklaracja dotycząca konfliktu interesów**
- **Unikanie recenzji wniosków z pokrewnych instytucji, byłych współautorów, byłych studentów, innych osób (w tym wypadku polega się na uczciwości recenzentów)**
- **W trakcie dyskusji na temat wniosku z konfliktem interesów, opuszczenie sali (aby inni nie czuli się skrępowani w krytyce)**
- **Jeśli po fakcie odkryty zostanie konflikt interesów, unieważnia się całą procedurę**

Ogólna zasada

- Ujawniać jak najwięcej i, jeśli jest to możliwe, automatycznie unikać konfliktu interesów
- Najlepiej jest doprowadzić do takiej sytuacji, w której nie musimy zastanawiać się nad tym czy ktoś postąpi etycznie czy też nie
- Jeśli konflikt interesów jest nieunikniony (np. osobiste sympatie i antypatie decydenta), przypominać i kontrolować

Konieczne jest odejście od „sycylijskiej” mentalności przyzwolania na przestępstwo poprzez milczenie.

